

Předpis § 28, odst. 2., podle něhož není potřebí v odvolání uváděti odvolacích důvodů, nevylučuje zajisté odvolatelovo právo, aby tak učinil. I když však odvolatel důvodů vůbec neuvede, bude musiti odvolací soud zkoumati především, zda byly v řízení před pracovním soudem splněny podmínky platného řízení a zda toto řízení není zmatečné z některého důvodu § 577 čřs. Právě tím však dochází zároveň omezení i ustanovení § 33, věty 1., o projednávání věci znovu i důsledky z něho plynoucí.

K projednání věci znovu před odvolacím soudem (tedy k opětovnému provedení důkazů a celého řízení) může dojíti jen tehdy, rozhodoval-li pracovní soud o věci samé podle práva hmotného. Došlo-li však u pracovního soudu k rozsudku pro zmeškání, uznání nebo vydání, nelze »projednávatí věc znovu« před odvolacím soudem. Odvolací soud musí se tu omeziti — pokud jde o stránku vnější — na přezkoumání, zda tu jsou veškeré podmínky procesního práva pro vydání rozsudku, o němž jde (pokud jde o rozsudek pro zmeškání, zejména, není-li rozsudek ten zmatečný podle § 477, č. 4., po případech z jiných důvodů § 477); pokud jde o věcnou stránku, je odvolací soud vázán skutkovou podstatou napadeného rozsudku (který by ovšem mohl zrušiti nebo změnití, kdyby došel k názoru, že na podkladě této skutkové podstaty nelze napadený rozsudek vydati).

Leč ani ve sporech, rozhodnutých před pracovním soudem rozsudkem ve věci samé na podkladě sporného jednání, nedojde k projednávání věci znovu před odvolacím soudem, sezná-li tento, že řízení v I. stolici je zmatečné z některého důvodu § 477 čřs. Nelze zajisté v tomto případě mluvití vůbec o »projednání věci znovu«, je-li její původní projednání zmatečné a sluší-li je tedy zrušiti.

(K projednání věci znovu před odvolacím soudem nedojde posléze ani v případě § 33, odst. 2., věty 2.: jestliže odvolací soud dojde (ovšem před tímto projednáním) k názoru, že je oprávněna některá z námitek v § 25, odst. 1., (věc nepatří před pracovní soudy, námitka zahájená a pravoplatně rozsouzená pře). V tomto případě

(i když soud dospěje k uvedenému názoru po případě teprve po projednané věci) rozhodne odvolací soud usnesením, jímž ovšem zároveň žalobu odmítne.)

Dlužno tedy mítí za to, že přes znění § 33, odst. 1., věty 1., z níž plyne důsledek, že odvolací soud rozhoduje ve sporech uvedených v § 32 pokaždé ve věci samé a tedy rozsudkem (kromě případu § 33, odst. 2., věta 2.), rozhodne odvolací soud i v těchto sporech — zjistí-li zmatečnost podle § 477 čřs. — usnesením, jímž zruší napadený rozsudek, po případě i předchozí řízení a vrátí věc pracovnímu soudu, aby znovu rozhodl, podle potřeby doplně nebo znovu proveda řízení. Půjde-li o zmatečnost podle § 477, č. 3, čřs., odvolací soud zruší celé řízení a žalobu zároveň odmítne.

Se zřetelem k § 32, větě 1., dlužno ovšem zastávatí názor, že i ve veškerých těchto případech rozhoduje odvolací soud v složení tamtéž uvedeném.

Podle § 33, odst. 3., nelze před odvolacím soudem jednatí o nových nárocích stran.

Stížnost proti usnesením odvolacího soudu.

V této souvislosti dlužno se ještě zabývatí otázkou stížnosti proti usnesením odvolacího soudu, vydaným za odvolacího řízení.

§ 56 ustanovuje jenom o stížnostech proti usnesením pracovního soudu; věta 2., odst. 2., zní: »O rekursním řízení platí jinak ustanovení civilního řádu soudního«.

Platí tedy na našem území §§ 514—528 čřs., pokud zákon o pracovních soudech neobsahuje odchylek. Pokud jde o usnesení odvolacího soudu podle § 31 (o odvoláních podle § 28, odst. 1.), jsou tato konečná (§ 31).

Usnesením odvolacího soudu ve sporech o větší hodnoty než 300 Kč, lze odporovatí stížností podle § 519 pouze v případech v č. 1—3 tam uvedených. O stížnostech těchto rozhoduje nejvyšší soud.

K tomu dlužno ještě poznamenatí, že podle slovního znění § 36, odst. 2., věty 2. a § 521 čřs. je zde stížnostní lhůta (na rozdíl od lhůty odvolací, dovolací i stížnostní podle § 36) 14denní.

(Pokračování.)

Z rozhodnutí ve věcech sociálně pojišťovacích.

480.

Nemocenské pojistné dlužno v případě § 160, odst. 1., lit. b), zák. č. 221/24, předpisovatí podle týchž měřítek, která platila pro předpis za trvání pojistného poměru, tudíž rovněž jen za dny pracovní, jak byly před ukončením poměru, zakládajícího pojistnou povinnost. Nál. nejv.

spr. soudu z 29. X. 1932, č. 16383, Boh. A 10.111.
Prejudikatura: Boh. A 6480/27.*)

*) Boh. A. 6480/27 (nál. z 14. IV. 1927, č. 6399): Podle § 160, odst. 1., lit. a) a c) zák. z 9. října 1924, čís. 221 Sb., neplatí se za trvání pojistného poměru nemocenské pojistné dny, kdy pojištěnec nepracuje a nemá mzdy.

Daný případ dlužno posuzovati podle ustanovení zák. z 9. října 1924, č. 221 Sb. Přichází tu v úvahu především § 160, odst. 1., lit. a) a b), stanovící: »Pojistné je platiti po dobu, po kterou pojištěnec a) vykonává práce nebo služby povinně pojištěné, b) nebyl odhlášen (§ 17), ačkoli byl přerušen poměr, zakládající pojistnou povinnost.«

Vykládaje cit. § 160, odst. 1., lit. a), vyslovil nss již v náh. Boh. A 6480/27 právní názor, že za trvání pojistného poměru se neplatí nemocenské pojistné za dny, kdy pojištěnec nepracuje a nemá mzdy. — Že by tento předpoklad, že pojištěnec plných 7 dní v týdnu nepracoval a nepobíral mzdy, nebyl v daném případě splněn, toho stížnost nenamítá.

Názor stížnosti, že jest oprávněna požadovati nemocenské pojistné i za tyto dny, kdy pojištěnec nepracuje a nemá mzdy, tenkrát, když zaměstnavatel opominul v přihlášce uvést, že zaměstnanec pracuje v týdnu jen 6 dní, nemá v zákoně opory. Takovéto oprávnění pojišťovny nelze dovésti ze zanedbání povinnosti odhlášovací, uložené zaměstnavateli v §§ 17 a násl. cit. zák., i kdyby bylo lze míti zato, že citovaných ustanovení o přihláškách, odhláškách a oznámeních v daném případě by bylo možno použít, ježto ani § 17, ani § 19 na zanedbání stanovené tam povinnosti žádné sankce nemá a nemá jí ani žádná jiná norma zák. č. 221/24.

Bylo-li však povinně pojištěné zaměstnání Ludevíta W. omezeno na méně než 7 dní v týdnu, a bylo-li proto podle právní zásady shora vyslovené nemocenské pojistné předpisováno jen za dny pracovní za trvání pojistného poměru, plyne již z toho důsledně, že nemůže pojišťovna, používajíc cit. § 160, odst. 1., lit. b), ani za dobu od ukončení pojistného poměru až do odhlášky pojišťovny vyměřovati nemocenské pojistné na základě jiných skutkových předpokladů nežli jak bylo předepsáno za trvání pojistného poměru. I tu musejí býti pojišťovně směřodatny modalities ukončeného pracovního poměru. Výkladu tomu svědčí § 159, jenž stanoví výši pojistného pro nemocenské pojištění tak, že nesmí přesahovati pravidelně 5 procent střední denní mzdy pojištěncovy. Zřejmým účelem tohoto předpisu je chrániti pojištěnce i zaměstnavatele před neúměrným vzrůstem pojistného v poměru ke mzdě. Účel ten došel výrazu tím, že zákon v cit. § 159 stanovil maximum pojistného, jež jen v případě potřeby se svolením Ústřední sociální pojišťovny smí býti překročeno. Kdyby na př. při práci trvajícím v týdnu 6 dní bylo předpisováno pojistné ve výši 5 proc. střední denní mzdy sedmkrát, překročilo by efektivně maximální výši 5 proc. v jednom týdnu o celé denní pojistné. Zmíněnému účelu § 159 bude vyhověno jen tenkrát, jestliže nemocenské pojistné, vyměřené podle střední denní mzdy (kteréžto měřítko musí býti totožné v případech § 160, odst. 1., lit. a) i lit. b), ježto ustanovení poslednějši má povahu fikce dalšího trvání téhož pojistného poměru), bude předpisováno podle téže zásady, jež platí pro stanovení střední denní mzdy, t. j., bude-li v souladu s předpisem § 12, odst. 2., předepisováno za dny pracovní.

481.

Za účinností zák. č. 221/24 nestihá zaměstnavatele povinnost, stanovená v § 28 zák. čl. XLV.-1907, poskytovat povozy, potřebné k dopravě onemocnělého zemědělského zaměstnance k lékaři, resp. k dopravě lékaře k onemocnělému zemědělskému zaměstnanci. Náh. nejv. spr. soudu z 29. X. 1952, č. 8282, Boh. A 10.108.

Podléhá místní jednatel pojišťovny pojistné povinnosti nemocenské podle zák. č. 268/19? Náh. nejv. spr. soudu z 20. X. 1952, č. 15.926, Boh. A 10.084. Prejudikatura: Boh. A 5977/24, 4350/25, 7129/28.*)

Na sporu jest otázka, zdali Josef V. ve svém zaměstnání jako zástupce na provisi byl vůči st-lce ve služebním poměru, zakládajícím nemocenskou pojistnou povinnost podle § 1, odst. 1. zák. č. 268/19, podle něhož jest pro případ nemoci pojištěn, kdo vykonává práce nebo služby na základě poměru pracovního, služebního nebo učňovského a nevykonává jich jako vedlejší zaměstnání nebo příležitostně.

Poměr služební, jak jej má na mysli cit. předpis, není ničím jiným, nežli poměrem, jenž vyplývá mezi smluvními stranami z uzavření smlouvy služební podle § 1151 o. z. o., jež vzniká, zaváže-li se někdo konati jinému po nějakou dobu služby. Podle toho jsou podstatné znaky služební smlouvy, tedy i služebního poměru, na straně zaměstnavancev závazek konati služby a z toho vyplývající poměr podřízenosti a vázanosti na rozkazy zaměstnavatelovy (srov. Boh. A 4350/25, 7129/28 a j.)

Jest mimo spor, že Josef V. byl jednatel (zástupcem na provisi) stěžující si strany, zprostředkovav pro ni obchody pojišťovací a inkasovní. Osoby, které uzavírají nebo zprostředkují obchody pro jiné osoby (jednatele, agenti, zástupci na provisi, akvizitěři) jsou, činí-li tak po živnostensku, samostatnými kupci (arg. čl. 4, 271 č. 3 a 272 č. 4 obchod. zák.). Sem náleží i zprostředkování pojištění na prémii. Není ovšem závady, aby obchodník ke zprostředkování svých obchodů používal svého zaměstnance. Takovýto nesamostatný jednatel podléhá ovšem nemocenskému pojištění podle cit. § 1 nem. zák. Jednatel je k principálovi vždy v poměru smluvním. Tak je tomu u jednatele samostatného i nesamostatného. Zdalipak in concreto jest jednatel zaměstnancem obchodníkovým, řešiti jest z obsahu smlouvy mezi uzavřené, a lze na existenci poměru služebního usuzovati jen tenkrát, když na straně jednatele je taková podřízenost a vázanost na rozkazy obchodníkovy, které nelze pojmově sloučiti s postavením jednatele samostatného.

Žal. úřad zodpověděl spornou otázku existence služebního poměru kladně, zjistiv na podkladě konaného šetření, že Josef V. byl vůči st-lce v takovém poměru závislosti a vázanosti na její rozkazy, jak předpokládá smlouva služební. Stížnost se naproti tomu snaží dovésti, že všechny známky, vypočítané nař. rozhodnutím pro kvalifikaci poměru mezi stěžující si pojišťovnou a Josefem V. jako poměru služebního nejsou přílehlavými, prokazující jedně, že mezi

*) Boh. A 3977 (náh. z 3. X. 1924, č. 16.598): Cestující na provisi, který podle smlouvy s firmou, pro kterou cestuje, nevázal na sebe závazků konati nějakou činnost a který není k firmě v poměru podřízenosti a vázanosti na rozkazy firmy, není ve služebním poměru ve smyslu § 1 zák. z 5. února 1920, č. 89 Sb. (zák. o pensijním pojištění) a nepodléhá tedy pensijnímu pojištění. Boh. A 4330 (náh. z 17. I. 1925, č. 821): Cestující na provisi, který podle smlouvy s firmou, pro kterou cestuje, nevázal na sebe závazků konati nějakou činnost, a který není k této firmě v poměru podřízenosti a vázanosti na její rozkazy, není ve služebním poměru ve smyslu § 1 zák. z 15. května 1919, č. 268 Sb. a nepodléhá tedy nemocenskému pojištění. Boh. A 7129 (náh. z 7. III. 1928, č. 5445): Inspektor pojišťující společnosti, který podle smlouvy se společností, pro kterou zprostředkuje pojišťovací obchody, není k ní v poměru podřízenosti, není ve služebním poměru ve smyslu § 1 zák. z 15. května 1919, č. 268 Sb., a nepodléhá tudíž nemocenskému pojištění.

stranami existovala úmluva, kterou však třeba kvalifikovati za smlouvu zmocňovací, t. j. smlouvu za účelem vedení cizích záležitostí po rozumu § 1002 o. z. o., která však nezakládá pojistnou povinnost podle cit. § 1 nem. zák. Mní, že instrukci a rozkazům zmocnitel se musí podrobiti každý zmocněnec, což je prý přirozeným důsledkem poměru jednatel ke stěžující si pojišťovně, zákaz konkurence rovněž prý nevybočuje z mezí pojmu zmocňovací smlouvy, nýbrž jest jen další známkou ke specialisaci smlouvy té, dále má prý jisté zmocnitel právo zkoumati činnost svého zmocněnce, který se musí podrobiti jeho pokynům a i jeho kontrole. Dovojuje dále, že smlouva zmocňovací, jsouc smlouvou oboustrannou, ukládá oběma stranám určité povinnosti a vyhrazuje jim určitá práva, má tedy i zmocnitel podle pojmu zmocňovací smlouvy právo uložit zmocněnci, aby vykonával určité pensum obchodů, a je dále jenom důsledkem řádného hospodaření, jestliže stěžující strana na zmocněnci žádala, aby vedl přesně a ajourné zápisy o obchodech jím zprostředkovaných, ježto by jinak byla nemožná vzájemná kontrola o nároku na provisi a její výši. Konečně míní, že na povaze poměru mezi stěžovatelkou a jednatelům nemůže ničeho měniti, označuje-li se jednatel inspektorem a jeho kancelář inspektorátem.

Nss. shledal stížnost důvodnou.

Ze smluvních ustanovení reversu a instrukce pro zaměstnance stěžující si pojišťovny vyplývá, že podle srovnalé vůle stran vyvíjel Josef V. pro st-lku činnost jednatel na provisi, akvizičera, a to tak, že za provisi zprostředkoval pojišťovací obchody, nebyl honorován za určitou práci po nějakou dobu konanou, jak to má na mysli § 1151 o. z. o., nýbrž jen za pozitivní výsledek, t. j. úspěch své zprostředkovatelské činnosti, a to provisi z pojišťovacího obchodu, bylo-li pojištění uskutečněno. Jemu nedostalo se tedy odměny (platu) za služby pro st-lku konané, nehledíc k jejich výsledku, nýbrž výhradně jen v tom případě, došlo-li k uzavření jím zprostředkovaného pojištění. V opačném případě šlo riziko sebe intensivnější, leč neúspěšné činnosti V-ovy, vyvinuté ve prospěch st-lčín, jen na vlastní jeho vrub.

Žal. úřad shledal ve smluvním poměru takto sjednaném pojmové znaky smlouvy služební, ježto podle všeobecných stanov stěž. si pojišťovny a podle instrukce pro její zástupce byl zástupce vázán rozkazy, danými mu ředitelství ústavu, nesměl konkurovati jiným zástupcům, musil se podrobiti ustanovením jednatelského reversu, jeho činnost byla revidována ředitelstvem a musil se podrobiti pokynům, jež mu u příležitosti kontroly byly dány, měl uloženo jisté pensum obchodů a bylo mu ukládáno, aby všechny knihy dal ajourné zanést a vedl ajourné též účetní pomůcky. V těchto smluvních povinnostech spatřoval tudíž žal. úřad splněny pojmové znaky služebního poměru podle hořené definice, t. j. podřízenosti a vázanosti Josefa V. na rozkazy st-lky, přesahující mezi smluvními závazky samostatného jednatel. Činí tak po názoru nss-u neprávem.

Smlouva V-ova se st-lkou uzavřena byla podle spisů podpisem jednatelského reversu tohoto znění: »Přijímaje udělené mi jednatelství První české vzájemné pojišťovny v Praze, zavazují se, že veškerá do mé působnosti náležící jednání ve smyslu obdržených instrukcí aneb i podle budoucně mi sdělených jednacích pravidel vždycky ze vsí síly, se svědomitou pilností, správně a horlivě ve prospěch ústavu

řádě vyřizovati budu, že žádného jednatelství nijaké jiné společnosti k stejnému nebo podobnému účelu bez předchozího svolení ředitelstva nepřijmu, že jednatelství nynějšího se nevzdám, leč po 14denní výpovědi. Mimo to zavazují se, že všechny písemnosti, knihy, peníze a jiné předměty k pojišťovacímu řízení příslušné, vždy odděleně a tak uschovám, aby jako svěřený statek a věci k věrné ruce dané pro ředitelství každé chvíli k libovolnému s nimi naložení pohotově byly. Podrobuji se ve všech právních rozepřích, jež by z postavení mého jednatelského vznikly, soudu v Praze.«

Takto uzavřená smlouva jest smlouvou oboustrannou. Takovéto smlouvy již podle svého pojmu a právní povahy obsahují vzájemné povinnosti a závazy obou smluvních stran. Samostatnosti jednatelově není však na újmu, jestliže v takové smlouvě jsou vymezeny určité jeho povinnosti, jež vymezují obor jeho působnosti a slouží vzájemné kontrole plnění smluvních dispozic, jako povinnosti vésti ajourné knihy a účetní pomůcky, nebo dispozice omezující jeho působnost věcně neb místně neb jinak v určitých stránkách. Totéž platí i o stanovení minimálního obratu (pensa), jehož nedodržení má dle zjištění žal. úřadu pro jednatel v zá-pětí zastavení mimořádných výhod, tedy újmu majetkovou. Nedocílí-li se takového limita, jde skutečnost ta na vrub zprostředkovatele jako samostatného podnikatele a má význam ten, že si musí dáti líbiti důsledky spočívající ve ztrátě nebo snížení podnikatelského zisku; na povaze činnosti jinak samostatné skutečnosti ta nic nemění, majíc povahu pouhého smluvního omezení pojmové přípustnosti i při smlouvě jednatelské. Že kontrola činnosti jednatelovy st-lkou nepřičí se povaze takového jednatelství, jsouc nutným a přirozeným důsledkem vzájemných smluvních závazků, postihujících i samostatného jednatel. uvedeno bylo již dříve.

Takováto smluvní ustanovení, plynoucí ze samé podstaty oboustranné smlouvy, nezakládají však o sobě ještě podřízenosti a vázanosti, charakterisující pojmově poměr služební, a nečiní ještě jednatel nesamostatným zaměstnancem firmy, není-li tu zvláštních ustanovení, která by o podřízenosti a vázanosti jeho svědčila. Předpisů takových žal. úřad nezjistil. Klade-li důraz na to, že čl. 21 odst. 2. Všeobecných stanov stěžující si pojišťovny z roku 1926, jenž se zmiňuje o jednatelské ústavu, obsahuje passus: »Vázání jsou rozkazy jim od ředitelství danými...«, přehlídí jednak, že jde o stanovy z r. 1926, které pro pojištění nemocenské podle zák. č. 55/1888 ř. z., pozbyvšího platnosti koncem června 1926, sotva lze brát v úvahu, jednak, že smluvní závazek V-ův nezakládá se na těchto stanovách, nýbrž na shora cit. reversu a instrukci, v něm dovolané. Revers nemluví o rozkazech ředitelství. Instrukce v tomto směru jediné ukládá zástupcům, že si nesmí navzájem konkurovati, stanoví se, že zástupce vlastnoručněm podpisem reversu a ustanovení o sazbách provisních berě na sebe závazky tam uvedené, vyhrazuje ředitelství právo, úředníky svými zkoumati obchodní činnost zástupců na podkladě jejich knih, skontra hotovosti atd., jednotlivá ustanovení této instrukce vysvětlovati, rozšiřovati a zastavovati, a stanoví povinnost zástupce, aby takovým pokynům ředitelství se podrobil. Nelze proto ani ustanovení zmíněných stanov vykládati šíře, nežli jak toto rámcově ustanovení v instrukci je rozvedeno, i kdyby se připustilo, že zakládá nějaký smluvní závazek jednatelů. Jde tu opět jen o smluv-

ni omezení nebo vymezení plynoucí z postavení jednatelů, k jehož povinností náležejí hájiti zájmy své firmy a tím zároveň i zájmy své vlastní, což nutně vyžaduje spolupráce obou, jež na straně firmy se bude přirozeně jevit v pokynech a direktivách udělovaných zmocněnci. Že by šlo o takové příkazy stěžovatelčiny, jež by byly V-ovi bránily, aby v rámci svého zmocnění vystupoval samostatně, zjištěno nebylo. I Josef V. sám uvedl, že nebyl povinen navštěvovati určité osoby a určitá místa.

Poukazuje-li ještě nař. rozhodnutí na to, že st-ka dopisy v této věci adresovala nikoliv na Josefa V., nýbrž na »inspektorát v B.«, jest okolnost ta zcela nerozhodnou, ježto otázka, zda někdo je samostatně nebo nesamostatně výdělečně činným, jest otázkou práva materiálního, pro jejíž vyřešení mohou přijíti v úvahu jen věcná hlediska, jak shora byla uvedena.

Žal, úřad, převzav i odůvodnění rozhodnutí nižších stolic, klade tím důraz i na okolnost, že V. konal služby stěžovatele jako své zaměstnání hlavní, z něhož jedině své živobytí čerpá. Okolnost ta je pro posouzení otázky, zdali in concreto jde o služební poměr čili nic, irrelevantní, ježto hospodářská závislost sama o sobě služební poměr ještě nezakládá (srov. Boh. A 3977/24).

Poněvadž tedy žal. úřad v momentech, jež v rozhodnutí uvádí, neměl dostatečného podkladu pro závěr, že Josef V. byl ve služebním poměru ke stěžující si pojišťovně, a existence služebního poměru je nutným předpokladem povinného nemocenského pojištění, bylo nař. rozhodnutí zrušiti podle § 6 zák. o ss, ačž bylo třeba se zabývatí vývody stížnosti, popírajícími, že Josefu V. bylo uloženo pensum stěžovatelkou, ježto tato otázka pro vyřešení předmětného sporu nepadá na váhu.

483.

I. O opravných prostředcích proti výměrům nemocenských pojišťoven, kterými se předpisuje zaměstnavateli náhrada podpůrného nákladu podle § 20, odst. 2., zák. č. 221/24, náleží rozhodovati politickým úřadům podle § 239 téhož zákona.

II. Sociální pojištění podle cit. zák. je zařízením práva veřejného.

III. Nárok pojišťovny na náhradu podpůrného nákladu podle § 20, odst. 2., cit. zák. není nárokem na náhradu škody.

IV. Pojistný poměr se zakládá také tím, že zaměstnavatel svého zaměstnance, třebas není pojištěním povinen, k pojištění přihlásí a že pojišťovna přihlášku přijme.

V. Proti nároku pojišťovny na náhradu podpůrného nákladu podle § 20, odst. 2., cit. zák. nelze důvodně namítati, že pojištěnci vznikl již nárok na dávky z dřívějšího poměru pojistného. Nál. nejv. spr. soudu z 5. XI. 1932, č. 16.635, Boh. A 10.117. Prejudikatura: ad I. Boh. A 9727/32; ad II. Boh. A 7064/28; ad III. Boh. A 8365/50; ad IV. Boh. A 7958/29; ad V. Boh. A 9047/31.*)

Ad I.—II. Sedes materiae sporného nároku pojišťovny je § 20, odst. 2., cit. zák. č. 221/24.

Sociální pojištění podle cit. zákona jest institutem práva veřejného. To vyslovil nss již v

*) Boh. A 9727 (nál. z 3. III. 1932, č. 3072): O opravných prostředcích proti výměrům nemocenských pojišťoven, kterými se předpisuje zaměstnavateli náhrada podpůrného nákladu podle § 20, odst. 2. zák. č. 221/24, náleží rozhodovati politickým úřadům podle

nál. Boh. A 7064/28. Pak ovšem jest i závazek zaměstnavatelů vůči pojišťovně na náhradu podpůrného nákladu, mající svůj základ v § 20, odst. 2., cit. zák., rázu veřejnoprávního, neřeší proto spory o tomto závazku řádně soudy, nýbrž orgány práva veřejného podle kompetenčních ustanovení cit. zák. Uložili-li tudíž nemocenská pojišťovna platebním výměrem podle § 189 zaměstnavateli náhradu podpůrného nákladu, rozhodují o odvolání z tohoto výměru správní úřady podle ustanovení § 239, jelikož spory toho druhu zákon nevyhradil soudům rozhodčím nebo pojišťovacím (§§ 196 a 220).

Ad III. Není správný ani předpoklad, z něhož vychází stížnost, že nemocenská pojišťovna, uplatňující nárok podle cit. § 20, odst. 2., domáhá se náhrady škody. O škodě materiální, jakou tu má stěžovatel na mysli, bylo by lze mluvit jenom, kdyby tu byla kausální spojitost mezi zanedbáním přihlašovací povinnosti na jedné straně a vzešlým podpůrným nákladem na straně druhé. Poskytnouti dávky nemocenské — a jen o ty tu jde — je však povinností pojišťovny, ať již se stala přihláška řádně čili nic, ježto pojištění zaměstnanců pro případ nemoci nastává ex lege (§§ 2 a 7); nelze tedy mluvit o tom, že v § 20, odst. 2., jde o nápravu nějaké újmy majetkové, způsobené pojišťovně zanedbáním přihlašovací povinnosti (srv. Boh. A 8365/50). Chybí-li tedy veškeré předpoklady pro názor, jež stížnost hořejší námítkou zřejmě mínila uplatnití, že by tu šlo o soukromoprávní nárok na náhradu škody, spadající do kompetence řádných soudů.

Že spory a náhradu podle cit. § 20, odst. 2., nespádají do příslušnosti rozhodčích soudů podle § 196 a pojišťovacích soudů podle § 220, bylo již shora uvedeno, nastupuje tedy kompetence politických úřadů podle § 239 cit. zák., stanovících, že o opravných prostředcích proti výměrům nositelů pojištění (§ 189) náleží rozhodovati politickým úřadům, pokud rozhodování není přikázáno soudům. Kompetence politických úřadů k rozhodování o nárocích podle cit. § 20, odst. 2., tedy přímo toho vyžaduje, aby předcházel »výměr« pojišťovny, ježto by jinak chyběl nezbytný předpoklad pro instanci činnost politických úřadů. Mínil-li stížnost, že výměry může pojišťovna vydávati jen o nárocích na dávky z pojištění, mýlí se. Přehlídí, že vedle těchto výměrů jsou ještě jiné výměry nositelů pojištění, jak výslovně uvádějí §§ 189, 192 a 239 cit. zákona, § 189 stanoví všeobecně, že opatření a rozhodnutí pojišťovacích ústavů určená zájemníkům (stranám) jest jim doručiti písemně výměrem. Z odstavce 2. téhož paragrafu »Jde-li o výměry, kterými je rozhodováno o nárocích na pojistné dávky, neb o pojistné povinnosti, jest užití obdobně předpisů o doručování žalob«, pak z předpisu § 192, že proti výměru pojišťovny je možno podati žalobu v případech

§ 239 téhož zák. Boh. A 8363 (nál. z 17. I. 1930, č. 614): Předpis § 20, odst. 2. zák. č. 221/24 vylučuje výklad, že zaměstnavatel, který přihlásil zaměstnance povinně pojistného s nižší mzdou, jest zavázán hraditi pojišťovně podpůrný náklad jen rozdílem mezi dávkami placenými pojišťovnou podle skutečné mzdy a dávkami, jež by pojištěnci příslušely podle mzdy přihlášené: cit. § 20 změněn v tomto smyslu teprve zákonem č. 184/28, Boh. A 7938 (nál. z 7. V. 1929, č. 9.307 v »Prac. právu«, roč. VIII., s. 87): Nemocenská pojišťovna nemůže z důvodu učiněné přihlášky požadovati pojistné podle zák. č. 221/24 za osobu, nepodléhající pojistné povinnosti, jestliže zaměstnavatel při přihlášce k nucenému pojištění upozornil, že přihlášená osoba pojištění podrobena není. Boh. A 9047 (nál. z 7. II. 1931, č. 1835): Proti nároku na náhradu podpůrného nákladu podle § 20, odst. 2. zák. č. 221/24 nelze důvodně namítati, že pojištěnci vznikl nárok na dávky již z jiného, dřívějšího pojistného poměru.

§§ 196 a 220 nebo si stěžovati v případech § 259, je zřejmo, že opatření a rozhodnutí nemocenských pojišťoven, jež jest podle cit. § 189 doručiti písemně výměrem, neomezují se na rozhodnutí o dávkách z pojištění, nýbrž že jsou míněna všechna opatření a rozhodnutí pojišťoven mající za předmět právní otázky s pojištěním samým spjaté, tedy na příklad i rozhodnutí o pojistné povinnosti (jež výslovně uvádí odst. 2. § 189), o mzdových třídách, o pojistném a také o nárocích podle § 20, podmíněných ve směs existenci pojištění.

Ad IV. Nelze shledati ani vytykanou vadu řízení, ani nezákonnost, když žal. úřad, rozhoduje o náhradním nároku podle § 20, odst. 2. cit. zák., nezjišťoval existenci pojistného poměru podle § 2, odst. 1., téhož zák. a spokojil se s faktem, že stěžovatel zaměstnance k povinnému pojištění přihlásil, ačkoli stěžovatel během řízení namítl, že zaměstnanec pojistné povinnosti nepodléhal. Již v nář. Boh. A 7958/29 dovodil nss, že i pro odbor sociálního pojištění podle cit. zák. č. 221/24 platí právní zásada, jež došla výrazu za platnosti dřívějšího nemocenského zákona v četných nálezech (srov. Boh. A 5981/24, 4757/25, 4977/25, 7674/29,*) že pojistný poměr se všemi důsledky obligatorního pojištění podle nemocenského zákona zakládá se také tím, když zaměstnavatel svého zaměstnance — byť i tento podle zákona nebyl pojištěním povinen — k pojištění u pojišťovny přihlásil a tato vzala přihlášku na vědomí.

Ad V. Proti nároku na náhradu podpůrného nákladu podle cit. § 2, odst. 2., nelze důvodně namítati, že pojištěnci vznikl nárok na dávky již z jiného dřívějšího pojistného poměru. Názor tento vyslovil nss v nář. Boh. A 9047/31 a stačí poukázati na bližší odůvodnění tohoto nálezu.

484.

I. Otázku, či bol zaměstnanec podrobený penzijnému poisteniu a či mu preto z neprihlásenia vznikla škoda, treba posudzovať podľa zákona, ktorý platil v dobe vzniku poisteného prípadu (zamestnanecovej smrti).

II. Hajdúch v službách obce i keď obstarával doručovanie obecných spisov a vyberanie daní a tržných poplatkov, nepodlieha poisťnej povinnosti podľa zákona z 21. februára 1929, č. 26 Sb. z. a n. Rozh. nejv. soudu z 12. IX. 1931, Rv IV 594/31. Právny Obzor 724.

Ad I. Žalobci zakládají své náhradní nároky na tom, že žalovaná obec nesplnila svou zaměstnavatelskou povinnost v tom, že nepřihlásila k povinnému pensijnímu pojištění podle zákona č. 89/1920 a č. 26/1929 Sb. z. a n. jejich manžela a otce Daniela M. a tím přišli o svou pensi a sirotčí důchod podle těchto zákonů jim náležející, kdyby byla obec svou povinnost k přihlášení splnila.

*) B. o. h. A 3981 (nález z 6. X. 1924, č. 2462): Zaměstnavatel, přihlásivší zaměstnance k nemocenskému pojištění na podkladě nesprávného právního názoru o pojistné povinnosti jeho, jest povinen platiti pojistné příspěvky, pokud pojistný poměr odhlášením neb úředním výrokem nebyl zrušen. B. o. h. A 4757 (nález z 30. V. 1925, č. 11.057): Přihlásil-li zaměstnavatel zaměstnance u okr. nemoc. pokladny k pojištění a okr. nemoc. pokladna přihlášku tu přijala, jest právní presumce, že zaměstnanec jest pojištěním povinen. Stíhají pak zaměstnavatele pro praeterito důsledky § 32 nemoc. zákona bez ohledu na to, zda pojistná povinnost po právu existuje čili nie. B. o. h. A 4977 (nález z 5. X. 1925, č. 18.473): Právní důsledky z pojištění osoby, která pojištěním povinna není. B. o. h. A 7674 (nález z 8. I. 1929, č. 35.317/28): Pojistný poměr se všemi důsledky obligatorního pojištění se zakládá také tím, že zaměstnavatel zaměstnance u nemoc. pokladny přihlásí — byť v nesprávném domnění, že jest podle zák. pojištěním povinen — a že pokladna vezme přihlášku na vědomí.

První zákon — 89/1920 — vstoupil v platnost 1. června 1920. a byl účinným do konce roku 1928, odtud dále je platným právem o pensijním pojištění zaměstnanců ve vyšších službách zákon druhý č. 26/1929.

Daniel M., jehož rodinnými příslušníky jsou oba žalobci, zemřel 13. února 1929 a poněvadž jeho přihláška k pojištění mohla se jak podle zákona č. 89/1920 (§ 73) tak podle zákona č. 26/1929 státi jen do vzniku pojistného případu, totiž zde do smrti pojištěncovy a teprve touto se rozhodlo, že k pojištění nedošlo a dojíti již nemůže a poněvadž včas smrti Daniela M. byl účinným jen zákon č. 26/1929, nepřichází pro tento souzený případ v úvahu zákon dříve platný č. 89/1920, nýbrž jen zákon 26/1929, a poněvadž toto je základem žalobního nároku se stanoviska hmotného práva, jsou pro tento případ bezpředmětny úvahy opírající se o zákon č. 89/1920 a zbývá zabývati se sporným případem jen se stanoviska zákona č. 26/1929.

Ad II. Základní směrnici k posouzení sporné pojistné povinnosti je, že veřejné pensijní pojištění podle zákona č. 26/1929 vyžaduje zaměstnání vyšší službou, jak to zákon zdůraznil ve svém vlastním označení, že jedná »o pensijním pojištění zaměstnanců ve vyšších službách«, čehož bylo zapotřebí zejména proto, že zároveň s ním bylo zavedeno a vstoupilo v platnost sociální pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, zákona č. 221/1924 ve znění zákona č. 184/1928, zahrnující v pojištění obdobné ty třídy zaměstnanců, které jsou vyloučeny z pojištění prvního (zákonem č. 26/1929).

Z důvodové zprávy k zákonu č. 26/1929 k č. 1706 je zřejmo, že zákon tento chtěl v podstatě zachovati dosavadní rozsah pojistné povinnosti vyšších zaměstnanců, upravené předešlým zákonem č. 89/1920, že však, snaže se vyloučiti pokud možno pochybnosti o tom, zda ten který zaměstnanec je podroben pensijnímu či dělníckému invalidnímu pojištění, opustil negativní definici pojistné povinnosti zákona č. 89/1929 a vymezil kruh osob spadajících v jeho dosah tím způsobem, že v odst. 1. uvedl skupiny zaměstnanců, pro něž má platiti pojištění jim upravené, takže již příslušností k některé z těchto zaměstnaneckých skupin je založena pensijní pojistná povinnost bez ohledu na to, jaké práce se v tom kterém konkrétním případě konají a pokud pak pro některého zaměstnance není dána pojistná povinnost podle ustanovení odstavce 1. příslušností v některou ze skupin tam uvedených, nutno ji posouditi podle doplňkové doložky vyslovené odstavcem 2. § 1, jež prohlašuje za povinnou pojištěním každou osobu, zaměstnanou pracemi převážně duševními.

To je stanovisko zákona č. 26/1929 a podle něho nutno rozhodnuti, zda skutečný obsah služební činnosti zesnulého Daniela M., o němž není sporu, zakládá spornou povinnost k pensijnímu pojištění.

Poukazuje-li dovolací žádost na to, že Danielu M. bylo svěřeno i doručování a vybírání daní a tržních poplatků a má za to, že to se rovná roznášení cenností podle § 1. zák. č. 26/1929, podle § 1, zák. č. 26/1929, pak přehlíží uvedeny zásadní způsob vymezení pojistné povinnosti, zejména — bez ohledu na to, je-li toto srovnání případným či nie — že roznášení cenností je omezeno v § 1, odst. 1., č. 2, na službu v peněžních podnikcích a zaměstnance kancelářské, jakým Daniel M. podle zjištěného skutkového stavu nebyl.

Ani č. 4 § 2 nedopadá na souzený případ a je dovolací žádost i v tom směru bezdůvodnou.

protože i tu při zaměstnancích ve službách veřejných musí se jít podle zmíněné základní směrnice služeb, neboť tou právě se odlišuje pojištná povinnost zákona č. 26/1929, od povinnosti podle § 6, zák. č. 221/24, ve znění zákona č. 184/1928.

Teprve kdyby tato náležitost byla splněna, došlo by na další otázku v dovolací žádosti zmíněnou, má-li zaměstnanec patřící pod § 2 č. 4, normální a dostatečně zabezpečené pensijní nároky alespoň rovnocenné s nároky podle tohoto zákona (26/1929). Poněvadž však schází již podmínka prvá, netřeba se zabývatí touto otázkou druhou.

485.

Neohlášením dělníka k úrazovému pojištění nevzniká pro podnikatele závazek k náhradě dělníkovy škody z toho, že podnikatel nepřihlásil dělníka k pojištění. Rozh. nejv. soudu z 4. III. 1952 Rv I 121731, Česká advokacie 1151.

Kdyby byl žalobce podléhal úrazovému pojištění podle novelizovaného znění zákona ze dne

28. prosince 1887 čís. 1 ř. z. na rok 1888 a kdyby byl žalovaný jako podnikatel nevyhověl své oznamovací a výpočetní povinnosti (§§ 18 a 21), mělo by to pro žalovaného za následek jen pořádkovou pokutu podle § 52, nikoli též závazek k náhradě žalobcovy škody, neboť neohlášení, pokud je zákonem předepsáno, je jen pořádkovým přestupkem, nevadí však úrazovému nároku dělníkovy proti pojišťovně a nepůsobí mu tedy škodu, ježto dělník je podle § 1 pojištěn již tím, že se stane zaměstnancem v úrazovém podniku, třebaš nebyl podnikatelem ohlášen.

Nepodléhal-li však žalobce z jakéhokoliv důvodu úrazovému pojištění dělnickému, nemohl mu vzejítí proti úrazové pojišťovně dělnické nárok na úrazový důchod, i kdyby byl býval k úrazovému pojištění ohlášen, a nevzešla mu tedy ani tu škoda z toho, že ho žalovaný k pojištění nepřihlásil.

Ať se měla věc tak či onak, žalobní nárok na náhradu škody není v obou případech proti žalovanému oprávněn a žaloba byla právem zamítnuta.

Poznámky.

Svědecké dělníků pracujících za mzdu úkolovou. (Výn. min. spr. čj. 6427/53, »Věstník min. sprav.« čís. 29.) Poněvadž se vyskytly pochybnosti, zdali náhrada za ušlý výdělek podle § 585 tr. ř. a § 223 tr. por. náleží také svědkům, kterým se mzda platí podle pracovního výkonu (mzda úkolová), nebo jen oněm, kterým se počítá mzda podle pracovní doby (mzda časová), projevil ministerstvo spravedlnosti svůj názor — s kterým souhlasí také generální prokuratura — v tom smyslu, že pro takové rozlišování neposkytuje § 385 tr. ř. a § 223 tr. por. podkladu. Protikladem mzdy denní nebo týdenní ve smyslu § 585 tr. ř. a obdobně i § 223 tr. por. není mzda úkolová, nýbrž mzda vyplácená v obdobích měsíčních či ještě delších. Kdežto u měsíční mzdy není její výše závislá ani na celkovém počtu dní ani na počtu pracovních dnů v tom kterém měsíci, ani na počtu dnů a délce doby, po kterou dotčená osoba skutečně pracovala, a nezmenší se tedy mzda tím, že část pracovní doby byla výkonem svědecké povinnosti zameškána, je naproti tomu u mzdy denní a týdenní (podle okolností i u mzdy vyplácené v obdobích 14denních) rozhodným pro výpočet mzdy skutečný počet dnů, po případě i hodin, po které dotčená osoba pracovala, takže doba, která byla výkonem svědecké povinnosti zameškána, nezapočítá se do doby, která je podkladem výpočtu mzdy skutečně vyplácené. To má na mysli § 585 tr. ř., když mluví o újmě na výdělku, kdyby svědkovi výkonem svědecké povinnosti i jen několik hodin ušlo. Nerozhoduje naproti tomu, zda mzda byla počítána podle jednotek časových (mzda časová) či podle pracovního výkonu (mzda úkolová). Také podle práva občanského a živnostenského (§ 1154 obč. zák., § 4 zák. č. 244/1922 Sb. z. a n., § 77 živn. ř. a § 115 slov. živn. zák.) nečiní se, pokud jde o výplatní období mzdy, rozdíl mezi mzdou časovou a úkolovou a mzda má býti, nejde-li o služby vyššího druhu, vyplácena zpravidla koncem kalendářního týdne. Odepřítí dělníkům pracujícím v úkolu náhradu za ušlý výdělek, bylo by tím méně na místě, ježto ani tito dělníci nemají zpravidla možnosti nahraditi si zmeškanou dobu práci přes čas nebo zvýšenou výkonností v normální pracovní době a podmín-

ky § 585 tr. zák., pokud jde o újmy na výdělku a výživě, jsou tedy také u těchto svědků zpravidla dány. Předpokládá se arci, že plnění svědecké povinnosti svědkovi by bylo na újmu jeho výživě, kdyby mu i několik hodin pracovních ušlo, takže svědkovi nenáleží náhrada, vyplácí-li se mu mzda zaměstnavatelem podle § 1154 b) obč. zák. (ve znění zák. č. 153/1924) i za dobu zameškanou výkonem svědecké výpovědi.

Náklady řízení u pracovních soudů.

Krajský soud v Ružomberku v rozsudku ze dne 1. února 1935 uvedl m. j. ve výroku, že »žalobník je povinný... ako aj 15 Kč nahradití krajskému soudu do úradnej kanc. zálohy za vyplatenú odmenu prisediacemu soudu«. V důvodě spokojil se tím, že uvedl: »Rozhodnutie o náhrade útrat odvolacích sa zakladá ustanovenie § 508 c. s. p.«

Tento bezpříkladný výrok, kterým se ukládá stranám náhrada soudních výloh, skutečně zaslужuje zaznamenání. Nemůže býti sporu o tom, že výrok nemá nejmenšího podkladu v právním řáde. Tím spíše jest výtknouti, že soud odůvodňuje tento výrok předpisem § 508 c. s. p., zaměřuje útraty stran s výlohami soudními.

Nelze se ani domnívati, že by výrok sám mohl býti ospravedlnován »právním názorem«; odůvodnění jest hledati zcela jinde.

Přes to však ovšem nezbyvá stranám výrokem tím dotčeným než oprávněným prostředkem zjednati nápravu.

Časopisy.

»Soudcovské listy« (roč. XIII., č. 4). O. H.: Zákon o pracovních soudech v praxi. Chaotický výklad o počátku jeho působnosti a průtahy ministerstva spravedlnosti zavinující různost v řízení soudním a poškozující strany.

»Richterzeitung« (roč. XV., č. 3). Dr. Dittrich: Ein Jahr Arbeitsgerichte.

»Juristenzeitung« (roč. XIV., č. 6—8). Edmund Prochaska: Die Schiedsgerichte nach dem Bankgesetze. Dr. Emil Daninger: Sind Berufungsmittelungen im Verfahren vor Arbeitsgerichten unzulässig?